2:35, 22/03/2011

Các chi?n d?ch ???c th?c hi?n b?i c? m?t b? máy nhân s? kh?ng l?, nhi?u t?ng và ho?t ??ng theo cách chuyên nghi?p và có ph??ng pháp nh?t. H?n m?t n?m sau khi r?i kh?i ch?c v? (John A. Rizzo gi? ch?c Tr??ng ban c? v?n pháp lý cho CIA t? n?m 2003 ??n 2009), Rizzo b?t ??u ti?t l? v?i báo chí v? vai trò c?a ông trong "nh?ng chi?n d?ch gi?t ng??i" c?a CIA trong nh?ng n?m qua.

?ó là m?t gian phòng trông có v? bình th??ng bên trong m?t cao ?c v?n phòng ? Northern Virginia. N?i ?ây ??y r?y nh?ng màn hình máy vi tính, bàn phím và b?n ?? ?? lo?i. John A. Rizzo - Tr??ng ban C? v?n pháp lý c?a CIA - cùng v?i nh?ng ng??i khác ?ang ch?m chú nhìn vào nh?ng hình ?nh trên màn hình hi?n th?: M?t ng??i ?àn ông cùng v?i gia ?ình ?ang ng?i trên m?t chi?c xe bon bon trên m?t con l? cách xa n?i ?ây hàng ngàn kilômét. R?i chi?c xe ch?y ch?m l?i và ng??i ?àn ông b??c ra ngoài.

Không lâu sau ?ó hình ?nh m?t v? n? chi?m h?t c? màn hình và ng??i ?àn ông b? gi?t ch?t. M?t chi?c máy bay không ng??i lái (drone) ?ã t?n công gi?t ch?t ng??i ?àn ông - m?t nghi can kh?ng b? cao c?p - khi ông ta ?ã r?i chi?c xe và ? xa h?n nh?ng thành viên gia ?ình.

"CIA r?t chú ý ??n chi ti?t này. H? c? g?ng gi?m thi?u t?i ?a nh?ng t?n h?i bên l?, nh?t là ??i v?i ph? n? và tr? con", Rizzo nói. Nh?ng chi?n d?ch s? d?ng drone ?? tìm và di?t nh?ng nghi can kh?ng b?, chi?n binh Al-Qaeda và Taliban, c?a CIA ???c m?i ng??i bi?t ??n t? lâu. Nh?ng quá trình xác ??nh xem nh?ng ai s? tr? thành m?c tiêu là v?n ?? ch?a ???c công khai tr??c ?ó.

Các chi?n d?ch ???c th?c hi?n b?i c? m?t b? máy nhân s? kh?ng l?, nhi?u t?ng và ho?t ??ng theo cách chuyên nghi?p và có ph??ng pháp nh?t. H?n m?t n?m sau khi r?i kh?i ch?c v? (John A. Rizzo gi?

ch?c Tr??ng ban c? v?n pháp lý cho CIA t? n?m 2003 ??n 2009), Rizzo b?t ??u ti?t l? v?i báo chí v? vai trò c?a ông trong "nh?ng chi?n d?ch gi?t ng??i" c?a CIA trong nh?ng n?m qua.

Rizzo, 63 tu?i, nói: "V? c? b?n ?ó là danh sách nh?ng ng??i s? b? gi?t ch?t. Máy bay không ng??i lái Predator là v? khí ???c ch?n, nh?ng có th? m?t ai ?ó s? b?n vào ??u anh".

Con s? nh?ng v? gi?t ng??i c?a CIA, ???c ti?n hành ph?n nhi?u ? Pakistan, ?ã gia t?ng ?áng k? sau khi ông Obama lên n?m quy?n, và nh?ng chi?n d?ch bí m?t này tr? thành m?t ph?n không th? thi?u trong chi?n l??c ch?ng kh?ng b? c?a M?. CIA quy?t ??nh nh?ng ai s? tr? thành m?c tiêu sát h?i là câu chuy?n minh b?ch, nh?ng ch?a ???c nhi?u ng??i bi?t ??n.

Quân ??i và CIA th??ng truy sát cùng nh?ng m?c tiêu - ví d? nh? Osama bin Laden - nh?ng x? lý ? nh?ng khu v?c khác nhau trên th? gi?i. ?ôi khi h? ph?i h?p v?i nhau thành m?t ??i, hay th?m chí trao ??i nh?ng nhi?m v? v?i nhau. Khi c?u s? quan CIA A. Crumpton ???c ?i?u ??n Afghanistan sau ngày 11/9/2001, ông và t??ng Stanley McChrystal - c?u lãnh ??o B? ch? huy liên quân tác chi?n ??c bi?t, m?t ??n v? quân ??i bí m?t - cùng làm vi?c bên nhau và c?p d??i c?a h? c?ng nh? v?y. Crumpton nh? l?i: "M?t s? ng??i mà tôi bi?t và nh?ng ng??i làm vi?c cho tôi ??u c?ng tác v?i ông (McChrystal) và ng??c l?i".

M?t s? chuyên gia ch?ng kh?ng b? nói T?ng th?ng Obama và nhóm c? v?n c?a ông ?u tiên ch?n gi?i pháp tiêu di?t nh?ng nghi can kh?ng b? h?n là giam gi? nh?ng ??i t??ng này. ?? bi?n h? cho gi?i pháp không khoan nh??ng này, các quan ch?c chính quy?n Obama nói nh?ng cu?c t?n công gi?t ng??i b?ng drone ?ang tiêu di?t nh?ng chi?n binh Al-Qaeda và làm gi?m thi?u nh?ng c? h?i t?n công kh?ng b? khác. H? c?ng c?n th?n tr?n an d? lu?n r?ng nh?ng v? gi?t ng??i này là h?p pháp.

Khi b? báo chí tra v?n, quan ch?c chính quy?n Obama nói: "Nh?ng chi?n d?ch (ch?ng kh?ng b?) ???c ti?n hành ?úng theo lu?t pháp n??c M? và tuân theo nh?ng quy ??nh pháp lý do B? T? pháp cung c?p".

T? Los Angeles Times t?ng mô t? John A. Rizzo là "lu?t s? có ?nh h??ng nh?t trong l?ch s? CIA", và ng??i ta có th? cho r?ng Rizzo là ng??i hi?u rõ h?n b?t c? ai khác trong chính quy?n Obama v? nh?ng y?u t? pháp lý trong các chi?n d?ch tiêu di?t nghi can kh?ng b? theo danh sách m?c tiêu c?a CIA. Rizzo t?t nghi?p khoa Lu?t ??i h?c George Washington và s?ng t?i Washington D.C trong th?p niên 70 th? k? XX khi ?y ban Giáo h?i M? ti?t l? báo cáo v? nh?ng âm m?u ám sát lãnh ??o n??c ngoài c?a CIA. Rizzo c?m th?y ?ây là m?t c? h?i và nói: "Tr??c nh?ng gì ?ang di?n ra, h? c?n nh?ng lu?t s?". Th? là ch?ng bao lâu sau Rizzo ??u quân vào CIA.

Nh?ng th?p niên sau ?ó - khi nh?ng cu?c th?m v?n và chi?n d?ch gi?t ng??i c?a CIA t?ng m?nh sau ngày 11/9/2001 - Rizzo tr? thành trung tâm c?a ch??ng trình th?m v?n m?nh tay d??i th?i chính quy?n Bush t?i nh?ng ?i?m ?en, hay nh?ng nhà tù bí m?t, n?m r?i rác ? Afghanistan c?ng nh? nhi?u qu?c gia khác trên th? gi?i.

Lu?t s? John C. Yoo c?a B? T? pháp M? vi?t m?t "tài li?u v? tra t?n" n?i ti?ng trong tháng 8/2002 do Rizzo yêu c?u thông tin chi ti?t v? nh?ng k? thu?t tra t?n ???c s? d?ng ??i v?i nh?ng tù nhân c?a M?. Tr??c ?ây, Rizzo t?ng hy v?ng tr? thành tr??ng c? v?n pháp lý cho CIA nh?ng các thành viên c?a ?y ban Tình báo Th??ng ngh? vi?n không ch?p nh?n b?i vì vai trò c?a Rizzo trong CIA s? cho phép nh?ng cu?c tra t?n ???c ti?n hành. Rizzo v? h?u n?m 2009. Gi? ?ây Rizzo ?ôi khi có v? khoe khoang. Ông h?i: "Có bao nhiêu giáo s? lu?t ??ng ý c?p gi?y phép gi?t ng??i?".

Ông quan sát nh?ng v? tiêu di?t các nghi can kh?ng b? c?p cao qua hình ?nh video hi?n th? trong v?n

phòng c?a CIA. Ng?i trong v?n phòng ? t?ng 7 tr? s? CIA v?i tài li?u v? nghi can kh?ng b? ??t tr??c m?t, Rizzo t? h?i không bi?t cha m? c?a ông ngh? gì v? ??a con có nhi?m v? phê chu?n nh?ng v? gi?t ng??i.

Sau khi T?ng th?ng Bush cho phép CIA truy kích nh?ng chi?n binh Al-Qaeda sau ngày 11/9/2001, "các lu?t s? luôn có ph?n tham gia", Crumpton nói. "H? giúp chúng tôi hi?u lu?t pháp qu?c t? và nh?ng v?n ?? liên quan ??n vi ph?m biên gi?i và gi?i thích rõ ?n ý trong ch? th? c?a t?ng th?ng". Theo l?nh c?a Bush, r?t ?ông ng??i ho?t ??ng trong nh?ng tr?i hu?n luy?n kh?ng b? tr? thành m?c tiêu b? sát h?i, và không ch? có nh?ng nghi can kh?ng b?.

Trung tâm ph? trách nh?ng chi?n d?ch gi?t ng??i là Trung tâm Ch?ng kh?ng b? c?a CIA, n?i mà nh?ng lu?t s? - kho?ng 10 ng??i, Rizzo nói - so?n th?o v?n b?n quy?t ??nh m?t cá nhân nào ?ó là m?i ?e d?a tr?m tr?ng cho n??c M?. Nh?ng v?n b?n c?a CIA ??u tuân th? pháp lu?t tuy?t ??i và ???c xem xét c?n th?n, th??ng dài ??n 5 trang.

Rizzo nói ông và các quan ch?c CIA b? ch? trích r?t nhi?u vì ?ã cho phép ti?n hành nh?ng cu?c tra t?n tù nhân d??i th?i chính quy?n Bush, trong khi s? ph?n ??i nh?ng chi?n d?ch gi?t ng??i t?ng cao d??i chính quy?n Obama là không nhi?u. T? n?m 2004 ??n 2007, T?ng th?ng Bush cho phép ti?n hành 42 cu?c t?n công b?ng drone, theo T? ch?c New America Foundation. Con s? này t?ng h?n 4 l?n d??i th?i ông Obama - ít nh?t là 180 cu?c t?n công drone.

Trong tháng 12/2010, ng??i dân Pakistan ?ã ?? xu?ng ???ng ph? Islamabad ?? ph?n ??i nh?ng cu?c t?n công b?ng drone và bày t? s? ?ng h? ??i v?i Karim Khan, c? dân Waziristan, ng??i có con trai và em trai b? gi?t ch?t trong cu?c t?n công b?ng drone n?m 2009 và v? vi?c ???c ki?n ra tòa ch?ng l?i CIA. Quan ch?c M? nh?n m?nh nh?ng v? gi?t ng??i theo m?c tiêu là có n?n t?ng pháp lý ch?c ch?n, nh?ng nhi?u h?c gi? không ??ng tình.

Gary Solis ? ??i h?c Georgetown, tác gi? cu?n "Lu?t v? xung ??t v? trang", nói, nh?ng ng??i cho phép t?n công b?ng drone là "nh?ng chi?n binh ch?ng l?i pháp lu?t" và có th? là ??i t??ng truy t?. Trong nh?ng ngày này, Rizzo ?ang vi?t m?t cu?n h?i ký. Ông không nói ??n v?n ?? ??o ??c trong công vi?c c?a ông, nh?ng c? g?ng ch?m d?t s? dính líu ??n nhi?m v? gi?t ng??i mà ông ??m trách trong quá kh?

Th?c Miên (t?ng h?p)

http://antg.cand.com.vn/vi-vn/hosomat/2011/3/74660.cand